

7.10.2019

EOAK/892/2019

Ratkaisija: Apulaisoikeusasiamies Pasi Pölönen**Esittelijä: Vanhempi oikeusasiamiehensihteeri Matti Vartia****VANKILAN MENETTELY VANGIN SIIRTÄMISESSÄ TOISELLE OSASTOLLE****1 KANTELU**

Kantelija arvosteli Riihimäen vankilan ja erityisesti rikosseuraamusesimies A:n toimintaa osastosiirtonsa yhteydessä. Kantelun mukaan rikosseuraamusesimies A tuli 26.1.2019 iltapäivällä ennen ovien sulkemista ilmoittamaan kantelijalle, että hänen tulee osaston tilanpuutteen vuoksi siirtyä A3-osastolle. Kantelija ilmoitti vastustaneensa muuttoa. Seuraavana aamuna kantelijan tullessa ulkoilusta sisään joukko vartijoita odotti häntä ja kuljettivat hänet eristysselliin kysellen, miksi hän ei muuta toiselle osastolle. Kantelija kertoi pyytäneensä vartijoilta siirtopäätöstä paperilla. Kantelija kertoi kuvitelleensa, että rikosseuraamusesimies A oli edellisenä päivänä kysynyt vasta häneltä mielipidettä osastosiirtoon ennen päätöksen tekemistä.

Kantelijan oltua yön eristyssellissä hänet haettiin 28.1.2019 kurinpitoon syytettynä niskuroinnista. Kantelijan mukaan hänelle ilmeni, että virallista siirtopäätöstä ei ole olemassa vaan ainoastaan rikosseuraamusesimies A:n suullinen ilmoitus. Kantelija katsoi, ettei siirron vastustaminen voi siinä tilanteessa olla niskurointia viranomaisen päätöstä vastaan ja että hänen viemiselleen eristysosastolle ei ole siten myöskään ollut perusteita. Kantelija kertoi tympääntyneensä vankilan menettelyyn asiassa ja ilmoittaneensa kurinpidon kuulemisen yhteydessä, että hän jää asumaan eristysselliin vapautumisensa 23.3.2019 saakka.

Kantelija ihmettelee myös sitä, miksi rikosseuraamusesimies A toi hänelle ilmoituksen (291/2019/Riv) mukana oikaisuvaatimusosoituksen.

2 SELVITYS

Kantelun johdosta hankittiin selvitys ja lausunto:

- Etelä-Suomen rikosseuraamusalueen lausunto 21.3 ja 29.3.2019
- Riihimäen vankilan johtajan selvitys 14.3.2019, rikosseuraamusesimies A:n selvitys 11. ja 14.3.2019, rikosseuraamusesimies - - - selvitys 13.3.2019 ja 14.3.2019 sekä rikosseuraamusesimies - - - selvitys 13.3.2019 ja vartijoiden B:n selvitys 13.3.2019 ja vartija C:n selvitys 13.3.2019.

Käytettävissäni on ollut myös seuraavat asiakirjat:

- ilmoitukset 267/2019/Riv ja 291/2019/Riv
- kuulemispöytäkirja 267/2019/Riv

3 RATKAISU**3.1 Osastosiirtoa koskeva päätös****3.1.1 Oikeusohjeita**

Vankeuslain 5 luvun 1 §:ssä säädetään osastolle sijoittamisesta.

Vankilassa voi olla valvonnan asteeltaan ja toiminnoiltaan erilaisia osastoja.

Osastolle sijoittamisessa on otettava huomioon rangaistusajan suunnitelma, vangin yksilölliset ominaisuudet, ikä, vangin mahdollisuudet täyttää osallistumisvelvollisuutensa sekä vankilan järjestyksen ja turvallisuuden ylläpitäminen, vangin tai muun henkilön turvallisuus ja rikollisen toiminnan estäminen.

Miehet ja naiset on pidettävä eri asunto-osastoissa.

Vankeuslain 5 luvun 9 §:n 2 momentin mukaan osastolle sijoittamisesta päättää toiminnoista vastaava taikka ohjauksen tai valvonnan esimiestehtävissä toimiva virkamies siten kuin vankilan työjärjestyksessä määrätään.

Vankeuslain 1 luvun 7 §:n mukaan vankia on kuultava asumista, vankilaan ja toimintaan sijoittamista, kurinpitoa sekä muuta häntä koskevaa päätöstä tehtäessä noudattaen, mitä hallintolain (434/2003) 34 §:ssä säädetään.

Rikosseuraamuslaitoksen työjärjestyksen 21 §:ssä määrätään ilman esittelyä ratkaistavista asioista.

Rikosseuraamuslaitoksessa ratkaistaan ilman esittelyä muun muassa: vankeuslain 5 luvun 1 §:n ja tutkintavankeuslain 3 luvun 1 §:n 1 momentin mukaiset tavanomaiset osastosijoittelupäätökset.

Vankeuslain 20 luvun 2 §:n 1 momentin 3 kohdassa säädetään muutoksenhakukiellossa olevista päätöksistä seuraavaa.

Vanki tai tuomittu ei saa vaatia oikaisua eikä valittaa Rikosseuraamuslaitoksen päätöksestä, joka koskee:

3) 5 luvun 1 ja 2 §:ssä tarkoitettua osastolle sijoittamista ja 4 §:ssä tarkoitettua sopimusosastolle sijoittamista;

Hallintolain 34 §:ssä säädetään asianosaisen kuulemisesta.

Asianosaiselle on ennen asian ratkaisemista varattava tilaisuus lausua mielipiteensä asiasta sekä antaa selityksensä sellaisista vaatimuksista ja selvityksistä, jotka saattavat vaikuttaa asian ratkaisuun.

Asian saa ratkaista asianosaista kuulematta, jos:

- 1) vaatimus jätetään tutkimatta tai hylätään heti perusteettomana;
- 2) asia koskee palvelussuhteeseen tai vapaaehtoiseen koulutukseen ottamista;
- 3) asia koskee hakijan ominaisuuksien arviointiin perustuvan edun myöntämistä;
- 4) kuuleminen saattaa vaarantaa päätöksen tarkoituksen toteutumisen tai kuulemisesta aiheutuva asian käsittelyn viivästyminen aiheuttaa huomattavaa haittaa ihmisten terveydelle, yleiselle turvallisuudelle taikka ympäristölle; tai
- 5) hyväksytään vaatimus, joka ei koske toista asianosaista tai kuuleminen on muusta syystä ilmeisen tarpeetonta.

Hallintolain 42 §:ssä säädetään tietojen kirjaamisesta. Sen mukaan tiedot suullisesti esitetyistä vaatimuksista ja selvityksistä, jotka saattavat vaikuttaa asian ratkaisuun, on kirjattava tai muulla tavoin rekisteröitävä.

Hallintolain 43 §:ssä säädetään päätöksen muodosta.

Hallintopäätös on annettava kirjallisesti.

Päätös voidaan antaa suullisesti, jos se on välttämätöntä asian kiireellisyyden vuoksi.

Suullinen päätös on viipymättä annettava myös kirjallisena oikaisuvaatimusohjeineen tai valitusosoituksineen. Määräaika oikaisuvaatimuksen tekemiseen tai muutoksenhakuun alkaa kirjallisen päätöksen tiedoksisaannista siten kuin siitä erikseen säädetään.

Hallintolain 44 §:ssä säädetään päätöksen sisällöstä.

Kirjallisesta päätöksestä on käytävä selvästi ilmi:

- 1) päätöksen tehnyt viranomainen ja päätöksen tekemisen ajankohta;
- 2) asianosaiset, joihin päätös välittömästi kohdistuu;
- 3) päätöksen perustelut ja yksilöity tieto siitä, mihin asianosainen on oikeutettu tai veloitettu taikka miten asia on muutoin ratkaistu; sekä
- 4) sen henkilön nimi ja yhteystiedot, jolta asianosainen voi pyytää tarvittaessa lisätietoja päätöksestä.

Annettaessa suullinen päätös asianosaiselle on ilmoitettava, miten asia on ratkaistu, ja selostettava ratkaisun perustelut.

Hallintolain 45 §:ssä säädetään päätöksen perustelemisesta.

Päätös on perusteltava. Perusteluissa on ilmoitettava, mitkä seikat ja selvitykset ovat vaikuttaneet ratkaisuun sekä mainittava sovelletut säännökset.

Päätöksen perustelut voidaan jättää esittämättä, jos:

- 1) tärkeä yleinen tai yksityinen etu edellyttää päätöksen välitöntä antamista;
- 2) päätös koskee kunnallisen monijäsenen toimielimen toimittamaa vaalia;
- 3) päätös koskee vapaaehtoiseen koulutukseen ottamista tai sellaisen edun myöntämistä, joka perustuu hakijan ominaisuuksien arviointiin;
- 4) päätöksellä hyväksytään vaatimus, joka ei koske toista asianosaista eikä muilla ole oikeutta hakea päätökseen muutosta; taikka
- 5) perusteleminen on muusta erityisestä syystä ilmeisen tarpeetonta.

Perustelut on kuitenkin 2 momentissa tarkoitetuissa tilanteissa esitettävä, jos päätös merkitsee olennaista muutosta vakiintuneeseen käytäntöön.

3.1.2 Saatu selvitys

Rikosseuraamusesimies A:n mukaan hän oli suunnitellut vankilan turvallisuusvalvonnan kanssa joidenkin vankien uudelleenasettamista osastoilta toiselle vankeuslain 5 luvun 1 §:n mukaisin perustein. Turvallisuusvalvonta oli ottanut häneen yhteyttä ja kysellyt onko C-osastolla tilaa, koska tilaa tarvittaisiin muutaman vangin siirtämiseen pois AF-osastolta. Turvallisuusvalvonta ehdotti keskustelussa kantelijaa ja erästä toista vankia, jotka kuulemma pärjäisivät AF-osastolla, eikä tiedossa ollut mitään esteitä sinne asuttamiselle. Kantelijan asuttamista arvioitiin siten, että hänet voitaisiin siirtää AF-osastoille, jotka ovat valvonnan asteeltaan ja toiminnan tasoltaan avoimempia osastoja kuin C5-osasto.

A kertoo ilmoittaneensa 26.1.2019 kantelijalle, että hänen tulee siirtyä seuraavana päivänä AF-osastoille ja kertonut perusteeksi C5-osaston tilantarpeen sekä sen, että kantelija sopisi avoimempaan asunto-osastoon lyhyen jäljellä olevan rangaistusajan perusteella. Kysyessään kantelijan mielipidettä muutosta kantelija on kertonut kieltäytyvänsä muutosta. A toteaa, ettei ole antanut asuttamista koskevaa päätöstä kirjallisena kantelijalle, vaan ainoastaan suullisesti todenneensa asiasta. A ei muista, että kantelija olisi nimenomaisesti pyytänyt kirjallista päätöstä asiassa. A:n mukaan kantelija oli 28.1.2019 kurinpitoasiaan asiaan liittyvän kuulemisen yhteydessä pyytänyt perusteluja muutolleen ja todennut, ettei häntä ole kuultu muuttoasiassa.

Riihimäen vankilan johtajan mukaan kantelijan asuttamista on arvioitu osaston esimiehen ja turvallisuusvalvonnan välisessä yhteistyössä, ja tarkastelussa päädyttiin siihen ratkaisuun, että kantelija ja toinen vanki asutettaisiin AF-osastoille. AF-osastojen toiminnan ja turvallisuuden taso vastaisivat C5-osastoa paremmin vankien rangaistusajan suunnitelmia, yksilöllisiä ominaisuuksia ja muita vankeuslain 5 luvun 1 §:n mukaisia perusteita.

Rikosseuraamusesimies A on 26.1.2019 suullisesti ilmoittanut kantelijalle asuttamisen muuttamisesta ja kuullut tätä. A ei ole kuitenkaan laatinut asuttamisesta työohjeiden mukaisia kirjauksia kantelijan vankitietojärjestelmän asuntokorttiin. Myös tällaisissa tilanteissa, joissa vangille ilmoitetaan asuttamiseen liittyvistä muutoksista, tulisi vankiin kohdistunut työskentely kirjata kaikissa tilanteissa huolimatta siitä, vastustaako vanki muuttoa vai ei. Nyt kirjaaminen on jäänyt kokonaan toteuttamatta. A:n olisi tullut kirjata kantelijan kuuleminen asiassa vankitietojärjestelmään ja arvioida kantelijan mielipiteen vaikutuksia suunnitelluille toimenpiteille.

Asuttamisen perusteluita ei pääsääntöisesti toimiteta vangeille kirjallisesti. Ei kuitenkaan ole erityisiä syitä sille, ettei tällaisia voitaisi toimittaa, mikäli vanki sellaisia nimenomaisesti pyytää ja mikäli asian ratkaisemisen kiireellisyys ei ole esteenä. Lähtökohtaisesti kaikkien viranomaisen käyttämän toimivallan mukaisten päätöspäätösten tulee olla asiallisia ja niitä tulee voida arvioida viranomaisen toimivaltaa koskevien säädösten noudattamisen kannalta. Lähtökohtaisesti asuttaminen vankilassa on sellaista hallintotoimintaa, josta ei ole mahdollisuutta hakea muutosta oikaisuvaatimusmenettelyn kautta ja kantelijan käsitys asiasta on virheellinen.

Riihimäen vankilan johtaja kiinnittää huomiota vankien asuttamiseen liittyviin käytäntöihin siten, että jo aiemmin sovittuja työtapoja noudatetaan ja vankeja koskevat asuttamispäätökset kirjaetaan tarkasti vankitietojärjestelmään.

Etelä-Suomen rikosseuraamusalueen aluekeskuksen mukaan asiassa saadun selvityksen perusteella ei ole aihetta katsoa, että vankilan virkamiehet olisivat menettäneet virheellisesti tai harkintavaltansa ylittäen osastosiirron osalta. Siirrolle on ollut asianmukaiset perusteet ja se on tapahtunut avoimemmalle osastolle.

Ennen osastosijoituspäätöksen tekemistä vankia tulee kuitenkin hallintolain mukaisesti kuulla ja vangin kannanotto tulee asianmukaisesti huomioida päätöksenteossa. Vankilan selvityksen mukaan A on ilmoittanut kantelijalle 26.1.2019, että hän tulee siirtymään seuraavana päivänä AF-osastolle, sekä siirron perusteet. Kantelun mukaan kantelija on ajatellut, että kyse on ollut hänen mielipiteensä selvittämisestä osastosijoittelun suhteen ja ilmoittanut vastustavansa muuttoa. Kantelijan ajatus on ymmärrettävä, sillä tämä on ollut ensimmäinen kerta, kun hän on tulevasta osastosiirrosta kuullut ja ennen päätöksentekoa häntä tulisi kuulla asiasta. A:n selvityksen mukaan hän myös on tiedustellut kantelijan mielipidettä asiasta. Toisaalta selvityksestä saa kuvan, että A on samalla antanut suullisesti tiedoksi jo tehdyn päätöksen siitä, että kantelija tulee siirtymään toiselle osastolle. Asiaan saadun selvityksen perusteella kantelijan omalla mielipiteellä ei siis ole ollut vaikutusta päätökseen eikä kuulemisesta ole myöskään kirjattu vankitietojärjestelmään. Vankilan toiminta ei ole tältä osin ollut säännösten mukaista.

Lähtökohtaisesti osastosijoittelut kirjataan vankitietojärjestelmään asuminen/vastaanotto-välilehden alla olevalle asuntokorttisivulle. Kuitenkaan mitään estettä ei ole sille, etteikö päätöstä osastosiirrosta voi antaa kirjallisesti, mikäli vanki sitä pyytää. Näin olisi tullut toimia nyt kysymyksessä olevassa tapauksessa viimeistään siinä vaiheessa, kun kantelija on pyytänyt saada päätöksen kirjallisena.

Vankeuslain 20 luvun 2 §:n 3 kohdan mukaisesti vanki ei saa vaatia oikaisua eikä valittaa Rikosseuraamuslaitoksen päätöksestä, joka koskee 5 luvun 1 ja 2 §:ssä tarkoitettua osastolle sijoittamista. Edellä mainitun perusteella kantelijalla ei ole tilanteessa ollut muutoksenhakuoikeutta.

3.1.3 Kannanotto

Vankiloissa on valvonnan asteeltaan ja toiminnaltaan erilaisia osastoja. Saadun selvityksen mukaan vankilalla oli tarvetta sijoittaa C5-osastolle vankeja, jotka tarvitsivat kyseisen osaston mukaista korkeampaa turvallisuustasoa. Koska C5-osasto oli täynnä, tämä edellytti osaston sen hetkisten vankien siirtämistä toiselle osastolle. Osastosijoituksia ei voida tarkastella ainoastaan yksittäisen vangin näkökulmasta, eikä minulla ole aihetta epäillä, etteikö vankilalla olisi ollut tarvetta saada C5-osastolle tilaa uusille vangeille.

Vankilassa oli päädytty siihen, että kantelija oli sellainen vanki, joka voitaisiin sijoittaa avoimemalle AF-osastolle. Kantelija oli kuitenkin ilmoittanut, ettei hän halua siirtyä toiselle osastolle. Saadun selvityksen perusteella minulla ei ole mahdollisuutta arvioida sitä, olisiko osastolla ollut muita vankeja, joita olisi ollut mahdollista siirtää toisella osastolle. Säännökset antavat vankilalle varsin paljon harkintavaltaa osastosijoituksista päätettäessä, mutta harkintavalta ei ole rajoittamaton. Yhdyn aluekeskuksen näkemykseen ja katson, että selvityksen perusteella minulla ei ole aihetta epäillä, etteikö vankilalla olisi ollut riittäviä perusteita kantelijan siirtämiselle kyseiselle osastolle.

Kantelijan osastosijoituksen muuttamisesta päätettäessä on toimittu kuitenkin virheellisesti. Vangin osastolle sijoittamista koskevassa päätöksessä on kyse hallintolain mukaisesta hallintopäätöksestä. Hallintolaki velvoittaa päätösten ja sen perusteiden kirjaamiseen. Kantelijan siirtämisestä toiselle osastolle ei ole tehty kirjallista päätöstä, eikä päätöksen perusteluita ja kantelijan kuulemista ole siten myöskään kirjattu. Vankitietojärjestelmässä (Vati) on oma kohta osastosijoituksia koskevien päätösten tekemiseen. Kyseisessä kohdassa on erikseen kentät mm. päätösten perustelemiselle ja vangin kuulemiselle. Käsitykseni mukaan menettelyn moitittavuutta lisää se, että osastosijoitusta koskeva päätös on edellä todetusta huolimatta jätetty tekemättä.

Kiinnitän vankilan johtajan huomiota myös siihen, että asuttamispäätöksiä ei tehdä vankitietojärjestelmässä vangin asuntokortille vaan edellä mainittuun osastosijoitusta koskevaa päätöstä koskevaan omaan kohtaan.

Kantelijan mukaan hän on erikseen pyytänyt saada kirjallisena osastosijoitusta koskevan päätöksen. En näe perustetta sille, että kantelijalle olisi voitu olla antamatta hänen pyytämänsä päätös osastosijoituksesta. Hallintolain mukaan tietyissä kiireellisissä tilanteissa päätös voidaan ensin antaa suullisesti, mutta tällöinkin päätös on annettava viipymättä myös kirjallisena.

Vankeuslain ja hallintolain mukaan vankia on kuultava osastolle sijoittamista koskevassa asiassa. Olen aiemmin ottanut kantaa Riihimäen vankilan toimintaan vankien kuulemisessa osastosiiirtojen yhteydessä, mm. 31.8.2018 tekemässäni ratkaisussa (EOAK/5510/2017). Päätöksessä totesin, että vangin kuulemisen osalta pidän tärkeänä, että vangille selvitetään kuulemisen tarkoitus ja perusteet. Vangille tulee varata riittävästi aikaa valmistautua mielipiteensä antamiseen ja varmistua, että hänellä on tosiasiallisesti mahdollisuus lausua mielipiteensä asiassa niin halutessaan myös kirjallisesti. Hallintolain esitöiden (HE 72/2002 vp) mukaan yleinen lähtökohta on, että asianosainen antaa selityksensä kirjallisesti. Viranomainen voi esitöiden mukaan hyväksyä suullisen selityksen, jos tätä voidaan pitää asian laatuun ja olosuhteisiin nähden tarkoituksenmukaisena. Nähdäkseni vangin kuuleminen osastosijoitusta koskevassa asiassa voidaan yleensä asianmukaisesti toteuttaa suullisesti, kunhan kuulemistilanteen järjestelyissä huomioidaan edellä mainitsemani seikat. Vangilla tulee myös olla mahdollisuus saada nähtäväkseen kuulemisesta laaditut asiakirjat.

Yhdyn aluekeskuksen näkemykseen siitä, että rikosseuraamusesimies A:n selvityksestä saa sen kuvan, että hän on samalla antanut suullisesti tiedoksi jo tehdyn päätöksen kantelijan siirtämisestä toiselle osastolle, kun hän on tiedustellut hänen mielipidettään asiaan. Vaikuttaa siltä, että kantelijaa ei ole edellä kerrotulla tavalla asianmukaisesti kuultu asiassa ennen päätöksentekoa. Katson, että kantelijan kuuleminen asiassa ennen osastosijoitusta koskevan päätöksen tekemistä ei ole ollut säännösten mukaista.

Vankeuslain mukaan osastolle sijoittamista koskeviin päätöksiin ei voi hakea muutosta. Tapauksessa ei ole siten menetelty virheellisesti siinä, kun kantelijalle ei ole annettu asiassa oikeasuvaatimusosoitusta.

3.2 Eristysselliin sijoittaminen järjestysrikkomuksen selvittämisen perusteella

3.2.1 Oikeusohjeita

Vankeuslain 15 luvun 14 §:ssä säädetään vangin pitämisestä erillään selvittämisen aikana.

Vangin järjestysrikkomusta selvitettäessä ja päätöstä kurinpitorangeistuksen määräämisestä odottaessa vanki voidaan pitää erillään muista vangeista, jos se on tarpeen järjestyksen säilymiseksi tai muusta erityisestä syystä. Erillään pitäminen ei saa kestää kauempaa kuin on välttämätöntä eikä yli seitsemää vuorokautta. Erillään pitämisestä tulee mahdollisimman pian ilmoittaa terveydenhuollon ammattihenkilölle.

Aika, jonka vanki on ollut erillään muista vangeista, on otettava huomioon vähennyksenä kurinpitorangeistusta määrättäessä.

Vankeuslain 15 luvun 16 §:ssä säädetään päätösvallasta. Sen 3 momentin mukaan vangin 14 §:ssä tarkoitetusta erillään pitämisestä päättää turvallisuudesta vastaava virkamies tai, jos asia ei siedä viivytystä, valvonnan esimiestehtävissä toimiva virkamies.

Vankeuslain 1 luvun 6 §:ssä säädetään toimivaltuuksien käytön yleisistä periaatteista.

Rikosseuraamuslaitoksen virkamiehen on toimittava asiallisesti ja puolueettomasti sekä sovinnollisuutta edistäen.

Rikosseuraamuslaitoksen virkamiehen tulee ensisijaisesti neuvoin, kehotuksin ja käskyin ylläpitää vankilan järjestystä ja turvallisuutta.

Rikosseuraamuslaitoksen virkamiehen on suoritettava virkatehtävänsä puuttumatta enempää kenenkään oikeuksiin ja aiheuttamatta suurempaa haittaa kuin on välttämätöntä ja puolustettavaa tehtävän suorittamiseksi.

Vankeuslain 18 luvun 6 §:ssä säädetään voimakeinojen käytöstä.

Rikosseuraamuslaitoksen virkamiehellä on virkatehtävää suorittaessaan vankilassa, sen alueella ja välittömässä läheisyydessä, vangin kuljetuksen aikana sekä Rikosseuraamuslaitoksen valvomassa toiminnassa oikeus käyttää voimakeinoja:

- 1) vangin karkaamisen tai luvatta poistumisen estämiseksi, vastarinnan murtamiseksi ja tässä tai 16 luvussa tarkoitetun valvonta-, tarkastus- ja turvaamistoimenpiteen suorittamiseksi;
- 2) 17 luvussa tarkoitetun vankilaan pääsyn estämiseksi, esineiden ja tavaroiden haltuun ottamiseksi, alueelta poistamiseksi sekä kiinniottamisen ja säilöissäpidon toimittamiseksi; sekä
- 3) henkeen tai terveyteen kohdistuvan rikoksen tai muun henkilön terveyttä vaarantavan teon taikka tapahtuman uhatessa luvattoman pääsyn estämiseksi, esteen poistamiseksi tai kulkuneuvon pysäyttämiseksi.

Voimakeinojen on oltava tarpeellisia ja olosuhteisiin nähden puolustettavia. Puolustettavuutta arvioitaessa on otettava huomioon tehtävän tärkeys ja kiireellisyys, vastarinnan vaarallisuus, käytävissä olevat voimavarat sekä muut tilanteen kokonaisarvosteluun vaikuttavat seikat. Voimankäyttövälineitä saa käyttää ainoastaan asianmukaisen koulutuksen saanut virkamies.

Sillä, joka 1 momentissa tarkoitetun virkamiehen pyynnöstä tai suostumuksella tilapäisesti avustaa virkamiestä tilanteessa, jossa on välttämätöntä turvautua sivullisen voimakeinoapuun tämän pykälän mukaisen erittäin tärkeän ja kiireellisen virkatehtävän suorittamisessa, on oikeus mainitun virkamiehen ohjauksessa sellaisten välttämättömien voimakeinojen käyttämiseen, joita voidaan olosuhteisiin nähden pitää puolustettavina.

Voimakeinojen käytön liioittelusta säädetään rikoslain 4 luvun 6 §:n 3 momentissa ja 7 §:ssä.

3.2.2 Saatu selvitys

Rikosseuraamusesimies A kertoo päättäneensä turvallisuusvalvonnan kanssa 27.1.2019, että vankien asuttamista koskevat muutokset toteutetaan C5-osaston ulkoilun jälkeen. Tässä vaiheessa kantelija oli yhä ilmoittanut, ettei hän muuta AF-osastoille. Kantelijalta oli kysytty syitä muuton vastustamiselle, mutta hän ei ollut antanut minkäänlaista selitystä asiassa. A:n mukaan kantelijalle oli tapahtuman yhteydessä todettu, että hänellä olisi vaihtoehtoina muuttaa AF-osastoille tai eristysselliin. A kertoo päättäneensä siirtää kantelijan C1-osastolle eristysselliin niskoittelun perusteella. Kantelijalle ei määrätty kurinpitorangeistusta niskoittelusta.

Rikosseuraamisesimies A:n tekemässä ilmoituksessa 267/2019/Riv todettiin seuraavaa.

Tapahtuma-aika 27.1.2019 09:50

Asia Niskoittelu (VL 15 luku 3 §)

Tapahtumaselostus

Ilmoitin eilen 26.1.2019 vanki [kantelijalle], että hänen pitää pakata tavaransa illan aikana, sillä hän muuttaa huomenna AF-osastolle. Vanki [kantelija] sanoi, ettei muta. Kerroin asian seuraavana aamuna TUVA:n vartija [B]. TUVA:n kanssa sovimme, että menemme ulkoilun jälkeen kysymään [kantelijalta], kieltäytyykö hän edelleen muuttamasta AF-osastolle. Vartija [nimi] ja [C] ottivat [kantelijan] hallintaotteeseen ulkoilun jälkeen ja veivät eristysosaston ovelle ja kysyivät, muuttaako hän AF-osastolle. [Kantelija] kieltäytyi, joten sijoitimme hänet eristysosastolle. [Kantelija] sanoi olevansa mieluummin eristyssellissä kuin AF-osastolla.

Riihimäen vankilan johtajan mukaan A oli 26.1.2019 ilmoittanut kantelijalle muutosta AF-osastoille ja ilmoituksen (267/2019/Riv) mukaan A on pyytänyt kantelijaa pakkaamaan sellitavaransa seuraavaan aamuun mennessä. Seuraavana aamuna 27.1.2019 A on keskustellut asiasta vartija B:n kanssa ja sopinut, että kantelijalta kysytään C5-osaston ulkoilun jälkeen muuttamisesta AF-osastolle. Ilmoituksen mukaan kantelija on otettu tilanteessa hallintaotteeseen ja toimitettu C1-osaston ovelle, jossa kantelijalta on kysytty, muuttaako hän AF-osastolle. Kantelija on kieltäytynyt muuttamasta ja A on päättänyt asuttaa kantelijan C1-osastolle eristykseen tutkinnallisista syistä, koska A on arvioinut kantelijan niskuroivan virkamiehen lainmukaista käskyä vastaan.

Asiasta laaditun ilmoituksen perusteella on osin ongelmallista se, että kantelija on kuljetettu 27.1.2019 ulkoilusta saapuessaan suoraan C1-osaston ovelle ja siinä vaiheessa kysytty muuttamisesta AF-osastolle. Valittu toimintatapa ei ole ongelmaton. Hallintaotteen käyttö tilanteessa on ilmoituksen mukaan arvioituna ristiriitainen voimakeino suhteessa ilmoituksessa kirjattuihin havaintoihin. Ilmoituksen perusteella voi syntyä tulkinta siitä, että kantelija on otettu voimakeinoin hallintaotteeseen ja hänet on kuljetettu C1-osaston ovelle, jossa häneltä on pyydetty suostumusta tai mielipidettä virkamiehen sinänsä toimivaltaisen käskyn suhteen. Kuvattu menettely ei lähtökohtaisesti vaikuta ensisijaisesti tarkoituksenmukaiselta ja tällaisia toimia tulisi välttää tosiasiallisessa viranomaistoiminnassa.

Vankilan johtaja kiinnittää asiassa huomiota niihin käytäntöihin, joissa vanki voidaan tutkinnallisesti eristää sekä siihen, millaisiin tosiasiallisiin toimiin eristämistilanteissa on oikeudelliset periaatteet huomioiden tarpeellista ryhtyä.

Etelä-Suomen rikosseuraamusalueen aluekeskuksen mukaan vankilan selvityksestä ilmenee, että siirto oli päätetty toteuttaa seuraavana päivänä välittömästi ulkoilun jälkeen. Kantelijan kieltäytyttyä muutosta hänet on viety hallintaotteessa eristysosastolle ja kysytty muutosta. Kantelijan edelleen kieltäytyttyä hänet on sijoitettu C1-osastolle eristykseen tutkinnallisista syistä 27.1.2019 klo 10.00–28.1.2019 klo 14.20.

Vankeuslain 1 luvun 6 §:n 2 momentin mukaisesti Rikosseuraamuslaitoksen virkamiehen tulee ensisijaisesti neuvoin, kehotuksin ja käskyin ylläpitää vankilan järjestystä ja turvallisuutta. Aluekeskus yhtyy vankilan selvityksessä todettuun, että hallintaotteen käyttäminen tilanteessa vaikuttaa ristiriitaiselta voimakeinolta suhteessa kantelijasta ilmoituksessa (267/2019/Riv) kirjattuihin havaintoihin. Asiaan saadusta selvityksestä ei käy ilmi, että hallintaotteen käyttäminen olisi tilanteessa ollut tarpeellista tai välttämätöntä.

Selvityksen perusteella myös kantelijan erillään pitäminen vankeuslain 15 luvun 14 §:n mukaisesti tutkinnallisin syin vaikuttaa ongelmalliselta. Vankilan selvityksestä ei käy ilmi, millä perusteella kantelijan erillään pitäminen tutkinnallisista syistä on katsottu tarpeelliseksi ja mitä toimenpiteitä asian selvittämiseksi on tuona aikana tehty.

Ilmoitus 267/2019/Riv on kirjattu epäilytynä niskoitteluna. A on katsonut, että kantelija on menettelyllään jättänyt noudattamatta vankilan virkamiesten käskyä. Asiassa jää jokseenkin epäselväksi, mistä kantelijan niskoittelun on katsottu alkaneen. Aluekeskuksen näkemyksen mukaan ainakaan ensimmäistä muutosta kieltäytymistä 26.1.2019 ei voida katsoa virkamiehen käskyn noudattamatta jättämiseksi. Tällöin kantelijalla on ollut nimenomainen oikeus ilmaista mielipiteensä, myös kielteinen sellainen, tulevaan osastosiirtoon. Edelleen vangin vieminen ulkoilun jälkeen suoraan eristyssellin ovelle ei aluekeskuksen näkemyksen mukaan ole ollut vankeuslain 1 luvun 6 § huomioon ottaen asianmukainen toimintatapa.

Asia ei ole kuitenkaan johtanut kurinpitorangaistukseen, vaan ilmoituksen on käsitellyt apulaisjohtaja 29.1.2019 kirjauksella: "[Kantelija] ei ole suostunut muuttamaan henkilökunnan osoittamalle osastolle. Haluaa omasta pyynnöstä jäädä asumaan eristykseen." Tätä ennen kantelijaa on 28.1.2019 kuultu asiasta. Tältä osin aluekeskuksella ei ole aihetta katsoa asiassa menetellyn virheellisesti.

3.2.3 Kannanotto

Tilanteessa kantelija oli kuljetettu eristysosaston ovelle, jossa hänelle oli annettu vaihtoehtoina siirtyminen AF-osastolle tai eristysselliin. Rikosseuraamuskeskuksen esimies A:n selvityksen mukaan hän oli päättänyt asuttaa kantelijan C1-osastolle eristykseen tutkinnallisista syistä, koska oli arvioinut kantelijan niskuroivan virkamiehen lainmukaista käskyä vastaan kieltäytyessään muuttamasta AF-osastolle.

Vankeuslain 15 luvun 14 §:ssä on säädetty edellytykset vangin erillään pitämiseksi järjestyksessä selvitettäessä ja kurinpitorangaistuksen määräämistä odotettaessa. Säännöksen perusteella vankia ei voida automaattisesti pitää erillään muista vangeista järjestyksessä selvitettävien perusteella kurinpitokäsittelyyn saakka, vaan sen on ensiksikin oltava tarpeen järjestyksen säilyttämiseksi tai muusta erityisestä syystä. Vangin erillään pitäminen ei saa myöskään kestää kauempaa kuin se on välttämätöntä. Erillään pitäminen ei edellytä myöskään sitä, että sen täytyy välttämättä tapahtua eristyssellissä.

AOA Jussi Pajujoja on todennut päätöksessään (dnro 4020/4/14), että vangin mahdollinen syylistyminen järjestysrikkomukseen todetaan vasta kurinpitokäsittelyssä. Vankeuslain 15 luvun 14 §:n mukaisessa erillään pitämisessä kyse ei ole, eikä saa olla rankaisutoimenpiteestä vaan vankilan järjestyksen säilymisestä ja/tai epäilyn rikkomuksen selvittämisen turvaamisesta. Erillään pitämisen tarkoitus ratkaisee sen, kuinka paljon vangin oikeuksia on perusteltua rajoittaa.

Tapauksessa tapahtumien kulku on ollut selvä, eikä kantelijan erillään asuttamista voida perustella sillä, että asian selvittäminen oli edellyttänyt hänen erillään asuttamistaan. Saadusta selvityksestä ei myöskään ilmene, että kantelija olisi tilanteessa käyttäytynyt aggressiivisesti tai muuten uhkaavasti, joten tälläkään syyllä ei voida perustella vankilan toimintaa asiassa.

Aluekeskuksen ja vankilan lausunnoissa ei ole pidetty asianmukaisena toimintatapana viedä kantelijaa eristysosaston ovelle ja kysyä suostuuko hän siirtymään toiselle osastolle. Yhdyn näihin näkemyksiin.

Vangin erillään pitäminen järjestysrikkomuksen vuoksi voidaan tehdä vain edellä mainituilla perusteilla. Katson, että tapauksessa ei ole esitetty perusteita kantelijan sijoittamiselle eristysosastolle vankeuslain 15 luvun 14 §:n perusteella. Käsitykseni mukaan vaikuttaa siltä, että erillään pitämistä on tapauksessa käytetty rangaistusluonteisena seuraamuksena siitä, että kantelija ei ole suostunut siirtymään toiselle osastolle.

Päätösvalta vangin erillään pitämisessä järjestysrikkomuksen selvittämisen aikana

Vangin vankeuslain 15 luvun 14 §:n mukaisesta erillään pitämisestä päättää turvallisuudesta vastaava virkamies ja rikosseuraamusesimies voi päättää asiasta ainoastaan kiireellisissä tilanteissa, kun asia ei siedä viivytystä. Rikosseuraamusesimies A on tehnyt päätöksen kantelijan erillään pitämisestä 27.1.2019, joka oli sunnuntai, jolloin paikalla ei yleensä ole turvallisuudesta vastaavaa virkamiestä.

Käsitykseni mukaan rikosseuraamusesimies voi käyttää päätösvaltaa asiassa lähinnä yllättäen esiin tulevissa kiireellisissä tapauksissa. Saadussa selvityksessä ei ole tullut ilmi, miksi kantelijan siirtäminen toiselle osastolle ja sille vaihtoehdoksi asetettu eristysosastolle vieminen tuli tapahtua juuri kyseisenä päivänä.

Voimakeinojen käyttö eristysosastolle vietäessä

Jos vanki ei noudata vankilan henkilökunnan toimivaltansa puitteissa antamaa käskyä tai kehoitusta, vankiin voidaan kohdistaa voimakeinoja vankeuslain 18 luvun 6 §:n edellytysten täyttyessä. Voimakeinojen käytön tarpeellisuusvaatimus tarkoittaa, että voimakeinoja ei saa käyttää varmuuden vuoksi vaan vasta, jos muut keinot eivät tehoa.

Vankilan johtaja ja aluekeskus ovat kiinnittäneet huomiota siihen, että kantelijaan kohdistettiin ilmeisesti tarpeettomasti voimakeinoja eristysosastolle kuljettamisen aikana. Voin yhtyä heidän näkemykseensä siitä, että asiassa saadusta selvityksestä ei käy ilmi sellaista, joiden perusteella hallintaotteen käyttäminen olisi tilanteessa ollut tarpeellista tai välttämätöntä.

3.3 Oikaisuvaatimusosoitus ja omasta pyynnöstä erillään asuttaminen

3.3.1 Oikeusohjeita

Vankeuslain 5 luvun 3 §:ssä säädetään erillään asumisesta omasta pyynnöstä.

Vangille on varattava hänen pyynnöstään mahdollisuus asua kokonaan tai osittain erillään muista vangeista, jos vangilla on perusteltu syy uskoa henkilökohtaisen turvallisuutensa olevan uhattuna.

Omasta pyynnöstään erillään pidettävän oikeuksia ei saa rajoittaa enempää kuin erillään asumisesta välttämättä aiheutuu. Erillään asumisen perusteet on otettava uudelleen harkittaviksi enintään neljän kuukauden väliajoin.

Vankeuslain 5 luvun 9 §:n 2 momentin mukaan vangin erillään asumisesta omasta pyynnöstä päättää toiminnoista tai turvallisuudesta vastaava virkamies taikka ohjauksen tai valvonnan esimestehtävissä toimiva virkamies.

Muutoksenhakuoikeudesta säädetään vankeuslain 20 luvun 1 §:n 1 momentin 5 kohdassa. Sen mukaan vanki saa vaatia oikaisua tai valittaa Rikosseuraamuslaitoksen päätöksestä, joka koskee 5 luvun 3 §:ssä tarkoitettua erillään pitämistä.

3.3.2 Saatu selvitys

Rikosseuraamusesimies A kertoi olleensa todistajana kuulemisessa, kun rikosseuraamusesimies - - - kuuli kantelijaa 28.1.2019 ilmoituksen johdosta ja jolloin kantelija sanoi voivansa asua eristysosastolla koko lopputuomionsa ajan. A kertoi tehneensä siitä ilmoituksen (291/2019/Riv) ja antaneensa tulosteen ilmoituksesta kantelijalle oikaisuvaatimuslomakkeineen, koska erillään asuminen omasta pyynnöstä on oikaisuvaatimuksen alainen päätös.

Riihimäen vankilan johtajan mukaan A:n toimittaman oikaisuvaatimuksen osalta asia on liittynyt siihen tulkintaan, jonka mukaan kantelija on 28.1.2019 itse ilmoittanut ilmoitukseen (267/2019/Riv) liittyvässä kuulemisessa haluavansa suorittaa vankeusaikansa loppuun rauhassa suljetulla osastolla. A on tulkinnut asian siten, että kantelija olisi tarkoittanut vankeuslain 5 luvun 3 §:n mukaista omasta pyynnöstä erillään muista vangeista asumista ja A on laatinut asiasta ilmoituksen (291/2019/Riv) sekä toimittanut oikaisuvaatimusosoituksen. Huomioitavaa kuitenkin on, ettei A ole kirjannut ilmoitukseen (291/2019/Riv) kantelijan haluavan asua erillään vankeuslain 5 luvun 3 §:n mukaisesti, vaan hän viittaa ilmoituksessa toisen ilmoituksen kuulemisen yhteydessä kuultuun kantelijan ilmaisuun. Ilmoituksessa (267/2019/Riv) ja siihen liittyvässä kuulemisessa ei ole todettu kantelijan pyytäneen asua erillään muista vangeista. Valittu toimintatapa ja tulkinta kantelijan puheista ei ole johdonmukainen. A:n toimintatapa on ollut virheellinen.

Vankilan lausunnon laatimisen yhteydessä keskusteltiin 14.3.2019 kantelijan kanssa C1-11 sellin ovella. Kantelijan mukaan hän ei ole tarkoittanut omasta pyynnöstä erillään asumista vankeuslain 5 luvun 3 §:n mukaisesti, vaan sitä, että hän ei halua missään tapauksessa muuttaa AF-osastoille.

Etelä-Suomen rikosseuraamusalueen aluekeskus yhtyy vankilan selvityksessä todettuun, ettei valittu toimintatapa ja tulkinta kantelijan puheista ole ollut johdonmukainen ja oikea. Mikäli asiassa olisi ollut kyse vangin pyynnöstä asua erillään muista vangeista, olisi toiminnoista tai turvallisuudesta vastaavan virkamiehen taikka ohjauksen tai valvonnan esimestehtävissä toimivan virkamiehen tullut tehdä asiasta asianmukainen päätös oikaisuvaatimusosoituksineen. Vankitietojärjestelmässä ei ole erillistä osiota, mihin päätökset vangin asumisesta erillään omasta pyynnöstään tulisi tehdä. Aluekeskuksen käsityksen mukaan yleistä on, että nämä päätökset kirjataan ilmoituksina vankitietojärjestelmään. Tällöinkin niiden on kuitenkin täytettävä hallintolaissa päätöksen sisällölle asetetut edellytykset. Päätöksestä on käytävä ilmi päätöksen tehnyt viranomais ja päätöksen tekemisen ajankohta, keneen päätös kohdistuu, päätöksen perustelut, miten asia on ratkaistu sekä keneltä asianosainen voi pyytää tarvittaessa lisätietoja päätöksestä. Perusteluissa on ilmoitettava, mitkä seikat ja selvitykset ovat vaikuttaneet ratkaisuun sekä mainittava sovelletut säännökset.

Nyt kysymyksessä olevassa tapauksessa A on allekirjoittanut vangille oikaisuvaatimusosoituksen kanssa toimittamansa ilmoituksen (291/2019/Riv), mutta asiakirjasta ei käy selvästi ilmi, mitä asia koskee. Kantelukirjelmästä saa kuvan, että kantelija on ajatellut ilmoituksen liittyvän mahdolliseen kurinpitoseuraamukseen. Aluekeskus toteaa, ettei ilmoitus, joka ajojaankin on perustunut virheelliseen tulkintaan, ole täyttänyt päätöksen sisällölle asetettuja vaatimuksia.

3.3.3 Kannanotto

Vankeuslaissa on selkeät säännökset siitä, miten vankilassa on meneteltävä vangin pyytäessä saada asua erilleen muista vangeista. Ensin on arvioitava, täytyvätkö erillään asuttamisen edellytykset, kuultava vankia ja sen jälkeen on tehtävä päätös vangin erillään asuttamisesta ja päätöksen mukana on annettava muutoksenhakuohjaus.

Saadun selvityksen perusteella kantelija ei ole pyytänyt saada asua omasta pyynnöstä erillään muista vangeista. Asiassa ei ole myöskään esitetty sellaisia perusteita, jotka mahdollistaisivat kantelijan vankeuslain 5 luvun 3 §:n mukaisen erillään asuttamisen. Kuten aluekeskuksen lausunnosta ilmenee, A:n kantelijalle antama ilmoitus ei täytä myöskään päätökselle asetettavia muotovaatimuksia. Rikosseuraamusesimies A on siten menetellyt asiassa virheellisesti edellä mainitussa asioissa.

3.4 Yhteenveto ja vankilan toiminnan arviointi

Vankien osastolle sijoittaminen on vankilaviranomaisen perustehtäviä ja sitä koskevien vankeus- ja hallintolain säännösten tulee olla asiassa päätösvaltaa käyttävien virkamiesten tiedossa. Virkamiesten tulee tuntea tehtäviensä suorittamiseksi tarpeellinen lainsäädäntö, osattava soveltaa sitä ja toimia sen mukaisesti. Vankien osastosijoittelu on oleellisen tärkeässä asemassa vankilan järjestyksen ja turvallisuuden sekä vankien ja henkilökunnan turvallisuuden kannalta. Vankien ja henkilökunnan välisiin suhteisiin ja sitä kautta myös vankilaturvallisuuteen vaikuttaa se, että virkamiehet tuntevat säännökset ja toimivat niiden mukaisesti. Tilanteilla, joissa vangit tietävät henkilökunnan toimivan säännösten vastaisesti, on käsitykseni mukaan vastakkainen vaikutus.

Vankia on asianmukaisesti kuultava ennen osastosijoittamista koskevan päätöksen tekemistä ja päätöstä tehtäessä tulee ottaa huomioon vankeuslain 5 luvun 1 §:n mukaiset seikat. Osastosijoituspäätökset tulee tehdä kirjallisesti ja niistä tulee ilmetä perustelut siihen, miksi kyseiseen ratkaisuun on päädytty ja kuka kyseisen päätöksen on tehnyt. Tämä on tärkeää myös sen kannalta, että jälkikäteen pystytään arvioimaan virkamiesten toiminnan asianmukaisuutta.

Vankilan johtajan selvityksestä ilmenee, että rikosseuraamusesimies A:n tietoon on saatettu, ettei hän ole työskennellyt kyseisessä tilanteessa vaaditulla tavalla. Vankilan johtaja katsoo, että kantelijan muuttoon liittyvä tapahtumaketju vaikuttaa menneen monin eri tavoin pieleen ja että vastaavanlaisia menettelyprosesseja ei voida hyväksyä tulevaisuudessa. Riihimäen vankilan johtaja kertoo kiinnittävänsä erityistä huomiota siihen, että vankien kohteluun ja asuttamiseen liittyvät prosessit toteutetaan lainmukaisesti ja menettelytavat tarkastetaan vankilan johdon toimesta. Aluekeskus yhtyi vankilan selvityksessä esitettyyn ja piti tärkeänä, että Riihimäen vankila varmistaa vankilan virkamiesten tietävän oikeat menettelytavat vankien asuttamista ja siihen liittyviä päätöksiä koskien.

Voin yhtyä vankilan johtajan ja aluekeskuksen edellä toteamaan. Vankilan toimintaa ei voida tapauksessa pitää onnistuneena siitä näkökulmasta, että kohta vapautumassa oleva ja avoimemmalle osastolle siirrettäväksi aiottu vanki päätyy asumaan eristysselliin viimeiseksi kahdeksi kuukaudeksi ennen vapautumistaan. Eristyssellit eivät sovellu vankien asuttamiseen ja käsitykseni mukaan tapauksessa olisi täytynyt löytää joku muu ratkaisu kuin kantelijan eristyssellissä asuminen.

Rikosseuraamusesimies A:n toimintatapa kantelijan osastosijoituksesta ja eristysselliin sijoittamisesta päättäessään on ollut säännösten vastainen. Toimintatapa on ollut myös sellainen, että se ollut omiaan kärjistämään tilannetta, eikä sitä voida pitää vankeuslain 1 luvun 6 §:n mukaisten toimivaltuuksien käytön yleisten periaatteiden mukaisena. Vankilan johtajan toimesta onkin puututtu rikosseuraamusesimies A:n toimintaan. Vankilan johtaja kertoo todenneensa A:n kanssa käymässään keskustelussa, että A ei ole työskennellyt tilanteessa sillä tavalla, kuin kyseisessä tilanteessa vaaditaan. Johtajan mukaan osatekijänä asiassa on se, ettei A:lla ole rikosseuraamusalan esimieskoulutusta ja hänen esimiestyökokemuksensa oli kestänyt noin kahdeksan kuukautta. Kuten vankilan johtaja toteaa, rikosseuraamusesimiehen toimivaltaan kuuluvien tehtävien osalta edellytetään kuitenkin kaikissa tilanteissa sitä, että tällaista virkaa tekevän henkilön tulee tietää toimivaltansa ja velvollisuutensa.

Kantelijan tapaus ei ole kuitenkaan yksittäinen poikkeustapaus, vaan Riihimäen vankilasta on tullut lyhyen ajan sisällä useita kanteluita liittyen vankien osastosijoituksiin. Olen kiinnittänyt vankilan huomiota erilaisiin virheellisyyksiin osastosijoitusten yhteydessä ratkaisuisiani EOAK/5510/2017, EOAK/6530/2018, EOAK/492/2019 ja EOAK/2150/2019. Asiassa ei siten ole kyse vain yhden rikosseuraamusesimiehen virheellisestä toiminnasta, vaan virheitä on esiintynyt yleisemmin.

Rikosseuraamusalueiden aluekeskusten tehtävänä on valvoa, että vankilassa toimitaan säännösten mukaisesti. Pidän ilmeisen tarpeellisena sitä, että aluekeskus yhdessä vankilan johdon kanssa huolehtii siitä, että vankien osastosijoituksista päättävät virkamiehet tuntevat tehtävään liittyvät säännökset ja toimivat niiden mukaisesti ja että heille tarvittaessa annetaan asiaan liittyvää koulutusta.

4 TOIMENPITEET

Eduskunnan oikeusasiamiehestä annetun lain 10 §:n 1 momentin nojalla annan Riihimäen vankilalle huomautuksen vastaisen varalle edellä kohdassa 3.1.3 ilmenevästä lainvastaisesta menettelystä kantelijan osastolle sijoittamisesta. Saatan vankilan tietoon ja huomioitavaksi lisäksi kohdassa 3.2.3 esittämäni käsityksen virheellisestä menettelystä kantelijan eristysselliin sijoittamisessa järjestyserikkomuksen selvittämisen perusteella ja kohdassa 3.4 esittämäni käsityksen tarpeesta varmistua siitä, että osastosijoituksissa päätösvaltaa käyttävät virkamiehet toimivat päätöksiä tehdessään säännösten mukaisesti. Tässä tarkoituksessa lähetän jäljennöksen tästä päätöksestäni Riihimäen vankilan johtajalle.

Saatan edellä kohdissa 3.1.3, 3.2.3 ja 3.3.3 ilmenevän käsitykseni lainvastaisesta ja virheellisestä menettelystä kantelijan osastolle sijoittamisesta, eristysselliin sijoittamisessa järjestyserikkomuksen selvittämisen perusteella sekä oikaisuvaatimusosoituksen antamisessa rikosseuraamusesimies A:n tietoon ja huomioitavaksi.

Saatan edellä kohdassa 3.4 esittämäni käsityksen osastosijoituksissa päätösvaltaa käyttävien virkamiesten toiminnan säännösten mukaisuuden varmistamisesta myös Etelä-Suomen rikosseuraamusalueen aluekeskukselle. Pyydän aluekeskusta ilmoittamaan 31.1.2020 mennessä, mihin toimenpiteisiin asiassa on antanut aihetta.

Lähetän tämän päätöksen tiedoksi myös Rikosseuraamuslaitoksen keskushallintoyksikölle.